Št. 285 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con il pacco) V Trstu, v petek 1. decembra 1922 Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan dopoldne. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne rankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina za mese: L 7.—, za pol leta L 19.50, za četrt leta L 9.—, in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno L 2 več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

ČETRTA OBLETNICA JUGOSLAVIJE

Danes slavi narod Jugoslovenov spomin na največji in najradostnejši dogodek v zgodovini od usodepolne katastrofe na Kosovem polju — 15. junija leta 1389 — pa do današnjih dni.

Veliki zgodovinsko-znameniti dogodki pod konec meseca oktobra l. 1918. so v svežem spominu sodobnikom. Avstro-ogrska monarhija, ta večna sovražnica slovanskih narodov, se je zrušila pod težo lastnih grehov, predvsem pa pod težo ravnokar označenega sovraštva. S tem velikim dogodkom je bil postavljen visok, nadebuden spomenik v zgodovini trpljenja in mučeništva naroda Jugoslovenov. Odprla se mu je pot do srečnejše bodočnosti, na obzorju mu je zasvetila zvezda — napovedovalka boljših dni. Da pa se uresniči to blagovestje, se je moral zrušitvi stare sovražnice pridružiti še drugi čin, ki naj dovede do cilja, do katerega je zlom avstro-ogrske monarhije odprl poti. Narod Jugoslovenov se je pač rešil iz habsburškega robstva, ali delo osvobojenja še ni bilo dovršeno. Šele ujedinjenje vseh treh plemen jugoslovenskega naroda v skupno narodno državo mu je moglo zajamčiti polno narodno svobodo in neodvisnost za vse čase!

Z dnem 2. decembra 1918. je prišel dan ujedinjenja in s tem končne osvoboditve!

Naj osvežimo tu nekoliko zgodovinskih spominov, ki kažejo, kako se je že tekom velike svetovne vojne pripravljal ta veliki dogodek. V času največjega zmagoslavja sovražnikov in najhujšega ponižanja Srbije, ko je srbski narod, strt k tlom, krvavel na vsem svojem telesu, v poletju leta 1917, se je dne 20. julija na otoku Krfu proglasila deklaracija, ki je položila temeljni kamen Jugoslavije in postala njena «magna charta». Ta deklaracija je določila, da se Srbi, Hrvatje in Slovenci združijo v svobodno in neodvisno državo. Ozemlje tega kraljestva naj tvorijo vse tiste dežele, kjer živi jugoslovenski narod v kompaktnih masah. Država bo jamčila narodno neodvisnost, narodni napredek in civilizacijo. Zaveznik naj bo vsem civiliziranim narodom in državam, ki so proglasile načelo pravice, svobode in mednarodnega pravosodstva.

Krfska deklaracija je postavila temelj ujedinjenju naroda Jugoslovenov v svobodni in nezavisni državi. Dne 29. oktobra 1918. je v prestolnici Hrvatske, v Zagrebu, narodno veče ob velikih slavnostih proglasilo odcepitev od Ogrske **ter prijavilo državam sporazuma zedinjenje Hrvatov s Srbi in Slovenci.**

Dne 2. decembra je srbski prestolonaslednik in regent z manifestom in na slovesen način proglasil **dejstvo ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v jugoslovenskem kraljestvu!** Ujedinjenje Jugoslovenov je bilo dovršeno!

To so bili veliki dnevi radostnega valovenja in velikih nad v novi državi. Seveda so sledili potem časi mnogih razočaranj, ko so se po dnevih narodnega navdušenja in vzletnega idealizma počele uveljavljati resničnosti trdega življenja. Za ljudi, ki ne znajo ohranjati ravnovesja, ne v trenutkih veselja, ne v onih razočaranja, so prihajali časi trpkega nezadovoljstva in celo obupavanja. Padli so iz ene skrajnosti v drugo. V svoji površnosti so mislili, da pojde urejevanje razmer v novi državi gladko, kakor po olju. Niso pomislili, da bi bilo to, kar so oni pričakovali, pravi čudež, nenaravno. Niso razumeli ogromnih težav, ko gre za to, da se spravijo v sklad koristi in razpoloženja prebivalstva, ki je živelo skozi stoletja pod šestero različnih uprav, ki mu ima vsak del svoje tradicije, ki je različno po svojih gospodarskih potrebah, po razliki kulture in po veroizpovedanju. Notranjo uredbo države je trebalo prikrojiti primerno vsem tem različnostim. Ogromno delo, tako težka naloga, da je mogel le nerazsodnež misliti, da se gladko, kar črez noč, rešijo vsa velika vprašanja v notranjosti države. Nastali so silni strankarski boji ob vprašanju ustave, porazdelbe države na upravne oblasti, ureditve državnih financ, uradniškega vprašanja itd. Zmešnjavo so večali tudi strankarski in osebni pohlepi. Največjo oviro proti notranji konsolidaciji je tvorilo in še tvori hrvatsko vprašanje. Hrvatje, zastopani v bloku, so začeli neizprosno borbo proti belgrajskemu režimu. Ost te borbe je bila tu pa tam naperjena tudi proti državi sami. Saj je Radić proglasil celo hrvatsko republiko in je znal razvneti kmetske mase za to idejo, ki sicer — iz razlogov, ki so na dlani — nima nobene nade do uresničenja, ki pa je vendar in še silno ovira sporazum med Zagrebom in Belgradom. To nasprotstvo je imelo svoj vidni izraz v abstinenčni politiki enega dela hrvatskih poslancev. Niso hoteli v Belgrad in s tem tudi države niso pripoznavali.

K tem notranjim težavam so se pridružile še vnanje. Znano je, koliko časa je trebalo, da so vse države pripoznale novo državo, kar je — poleg notranjih homatij — jemalo vnanjemu svetu vero v obstanek države. To je silno škodovalo njenemu ugledu, njenemu kreditu in vsemu njenemu položaju napram drugim državam.

No, sedaj pa kažejo vsi znaki, da je začelo zdravljenje, da se razmere razvijajo v smeri napram notranji konsolidaciji. Spor med Zagrebom in Belgradom izgublja na svoji ostrini. Dogodki v hrvatskem bloku kažejo, da hrvatski opozicionalni poslanci opuščajo borbo proti državi in da hočejo osredotočati svoje napore le proti režimu. Te pravice jim ne more odrekati nikdo, ker ni v nikaki nasprotnosti z lojalnostjo do države. Blok je izključil elemente frankovske barve, to je tiste struje, ki noče nič čuti o sporazumu z Belgradom, ker je sovražnica države. Nikakega dvoma ni, da delujejo tu vnanji vplivi, od strani, ki bi hotele zrušiti jugoslovensko državo. Izključitev frankovcev iz bloka je prekrižala vse te jugoslovenskemu narodu sovražne naklepe. Prihod Hrvatov v Belgrad je vprašanje bližnjega časa. S tem se odpre nova doba v državnem življenju Jugoslavije.

Pa tudi napram vnanjemu svetu se položaj države vidno boljša in jači. Največjega pomena za njeno bodočnost je ustvaritev malega sporazuma. V tej tvorbi igra Jugoslavija veliko vlogo, postala je v njej odločilen činitelj Srednje Evrope in s tem tudi činitelj v mednarodnem in meddržavnem življenju Evrope. Kot sestaven del malega sporazuma, posebno pa kot tesna zaveznica visoko uvaževane čehoslovaške republike si je priborila Jugoslavija uvaževanje vse evropske diplomacije. Tudi Italija, ki je zadnja pripoznala novo državo, je prenehala s politiko preziranja in omalovaževanja. Sklenila je z Jugoslavijo rapallsko pogodbo, svetomargeritske dogovore in v Lausanni se je gospod Mussolini sedaj v razgovoru z Ninčićem izjavil za temeljno razčiščenje spornih vprašanj.

Konsolidacija v notranjem in na zunaj je na potu. Zato more jugoslovenski narod z vzvišenimi čustvi slaviti četrto obletnico velikega dogodka svojega ujedinjenja.

Italija

Zastopstvo federacije klerusa Italije pri vladi

RIM, 30. Danes predpoldne je sprejel podtajnik ministrskega predsedništva po nalogu ministrskega predsednika zastopstvo federacije klerusa v Italiji, katero je vodil mons. Nazzareno Orlandi v spremstvu posl. Negrettija. Mons. Orlandi je prosil podtajnika Acerba, naj izrazi ministrskemu predsedniku udanost federacije italijanskega klerusa, ki je gotova, da bo delo nove vlide zegotovilo verskim funkcijam spoštovanje in polno svobodo svečenikom. Podtajnik Acerbo je zahvaljujoč se v imenu ministrskega predsednika spominjal smernice, ki jih je vlada že ponovno manifestirala na polju cerkvene politike in v splošnem glede vsakršne svobode. Dalje je zagotavljal, da se bo nemudoma poskrbelo, da se izloči tudi kak eventuelen primer preganjanja, ki bi še pojavil.

Mussolini napoveduje nova pogajanja z Jugoslavijo.

RIM, 30. «Messagero», ki ima tesne zveze z vlado, komentira zunanjepolitično izjavo vlade pa pravi med drugim: Jugoslaviji gre za trenutek za to, da si zagotovi v Solunu svoje pristanišče. Italija se temu ne protivi, dokler gre samo za koncesije, ki se tičejo skladišč, na vsak način pa bo prijavila svoj veto, če bo šlo za teritorialno politiko, kakor se v Belgradu to misli in namerava. Mussolini je sklenil izvršiti vse konvencije z Jugoslavijo in bo lojalno izvedel rapallsko pogodbo in konvencije iz Sante Margherite, četudi te nasprotujejo jadranskim aspiracijam Italije. Izvedle se bodo takoj, kakor hitro bodo tozadevni sporazumi v parlamentu ratificirani. Reški in dalmatinski fašisti gotovo ne bodo oponirali, **ker so že** dobili potrebno navodilo od ministrskega predsednika in uvažujejo potrebo po spoštovanju podpisanih pogodb. Ni pa izključeno, da bi se z Jugoslavijo ne začela nova pogajanja spričo nastale nove situacije na Balkanu. List izraža nado, da bo Jugoslavija proti zagotovitvi italijanske pomoči za njeno balkansko politiko pripravljena h gotovim koncesijam, ki bi Mussoliniju olajšale izvršitev sklenjenih konvencij.

Jugoslavija

Radikalni klub pooblašča Pašića, da izzove krizo

BELGRAD, 30. Na seji parlamentarnega radikalnega kluba je Pašić pojasnil na kratko zunanje-politični položaj, zelo izčrpno pa je poročal o notranji situaciji, zlasti o akciji Hrvatskega bloka za sporazum s Srbi. V glavnem se je dotaknil politično-parlamentarne situacije, navajajoč sedanji položaj koalicijske vlade, omenjajoč komunike Hrvatskega bloka, oziroma razgovore z voditeljem Jugoslovenskega kluba dr. Koroščem.

V nadaljnjem svojem govoru je Pašić konstatiral težki položaj vlade in nemožnost plodonosnega dela sedanje koalirane vlade. Omenjal je trajno borbo med demokrati in radikalci v zakonodajnem odboru.

Vsled tega je Pašić od kluba zahteval, da prizna potrebo razčiščenja situacije. Glavna činjenica te seje je bila, da so radikalni poslanci predsedniku Pašiću dali popolno zaupnico in svobodne roke, da v tej težki notranjepolitični situaciji razvija akcijo, ki bo omogočila redno nadaljevanje parlamentarnega dela.

Nova uredba ministrstva za socialno politiko.

BELGRAD, 30. V zmislu predpisa čl. 6 zakona o zaščiti delavstva je minister za soc. politiko v sporazumu z ministrom za trgovino in po zaslišanju trgovskih, industrijskih, obrtniških in delavskih zbornic pripravil naredbo, ki definitivno urejuje vprašanje delovnega časa v obrti. Zakon o zaščiti delavstva predpisuje osemurni delavnik za veliko industrijo in za rudnike, kjer dopušča podaljšanje za eno uro v rudokopih, odnosno dve uri (v industriji), ako na to pristane v tajnem glasovanju štiri petine delavstva dotičnega obrata in največ za tri mesece, v malih, predvsem obrtnih in rokodelskih podjetjih pa je ureditev delovnega časa prepuščena po zgoraj navedenem postopku ministru za soc. politiko, tako da sme delovni čas znašati 8 do 10 ur po naravi in teži posla.

Ta ureditev je sedaj izvršena. Minister je razdelil male obrate v tri kategorije, za katere je bil na eni strani merodajen napor pri delu, na drugi strani pa gospodarski interes delavca in obrtnika. Prva kategorija obsega težke obrate ter ima osemurni delavnik, tretja (sem spadajo predvsem rokodelci s pretrganim in lažjim delom) pa deseturni delavnik. V prvih dveh kategorijah je v zmislu zakona dopuščeno podaljšanje delovnega časa za 1 odnosno 2 uri, toda le na podlagi pismenega oblastem predloženega sporazuma med delodajalcem in delavci.

Pred izplačilom ameriškega posojila.

BELGRAD, 29. Zastopnik amerikanske (Blerove) skupine Praporčetović, ki je prispel v Belgrad v pondeljek zvečer, nadaljuje razgovore s finančnim ministrom dr Kumanudijem o načinu izplačila drugega dela amerikanskega posojila. Pričakuje se, da bodo oblike, pod katerimi bodo Amerikanci izplačali ostalih 85 milijonov dolarjev, tekom jutrišnjega dne ugotovljene, tako da se bo mogel prvi nadaljnji obrok 10 milijonov dolarjev dne 1. decembra nakazati finančnemu ministrstvu.

Madžarska špijonaža v Belgradu.

BELGRAD, 30. Akcija probujajočih se Madžarov je postala v Jugoslaviji zelo intenzivna. Tako je včeraj zbudilo veliko senzacijo odkritje belgrajske policije, ki je našla špijonsko družbo v hiši Rade Pašića, sina ministrskega predsednika Pašića. G. Rade Pašić je imel pri sebi kuharja, kuharico in sobarico, ki so bili aktivni člani probujajočih se Madžarov. Ne da bi g. Pašić mogel o tem kaj opaziti, so vršili pri njem dolgo časa špijonažo. Policija je sedaj aretirala vse tri ter našla pri preiskavi mnogo dokumentov, ki dokazujejo njihovo špijonsko delo. Zaradi važnosti zadeve se imena teh treh oseb še ne imenujejo, da se ne otežkoči nadaljnja preiskava, ker ima policija zanesljive vesti, da obsega komplot še večje število oseb.

Pašić o odnošajih do Bolgarske in o konferenci v Lausanni

ZAGREB, 30. «Jutarnjemu listu» poročajo iz Belgrada: Na seji radikalnega kluba je Pašić glede zunanje situacije poudarjal dva momenta: obisk Stambulijskega v Belgradu in konferenco v Lausanni. O akciji Stambulijskega je Pašić izjavil: «Naša vlada ni mogla privoliti v predloge Stambulijskega in so odnošaji med jugoslovensko državo in Bolgarsko ravno isti, kakor pred njegovim prihodom». — Glede konference v Lausanni je Pašić kratko omenil, da položaj na konferenci še ni jasen. V nekaj dneh prispe v Belgrad dr. Ninčić, ki poda radikalnemu klubu podrobno poročilo o delu v Lausanni.

Rusija

Nov političen proces

LONDON, 30. «Daily Mail-u» poročajo iz Kopenhagena, da se je glasom vesti iz Helsingforsa proces proti 760 osebam iz Kijeva, ki so obtožene, da so se udeležile zarote proti sovjetski oblasti. Bati se je, da bodo obtoženci obsojeni na smrt.

Francija.

Francija ni poslala Nemčiji nikake note o vojni odškodnini

PARIZ, 30. «Temps» piše, da je vest, ki se je raznesla po Berlinu, češ da je francoska vlada poslala nemški vladi noto, da bo Francija prisiljena ukreniti nekatere korake, da si zagotovi potrebna jamstva, ako bi Nemčija takoj ne stavila zadovoljivih predlogov o vprašanju vojne odškodnine, popolnoma brez vsake podlage. Francoska vlada — dostavlja «Temps» — sploh ni poslala v Berlin nikake podobne note.

Anglija

Angleška zbornica sprejela irsko ustavo

LONDON, 30. Doljna zbornica je sprejela enoglasno v tretjem čitanju zakon, s katerim se potrjuje ustava svobodne irske države in vsi zakonodajni ukrepi, ki izvirajo iz nje. Zakon je bil nato sprejet v prvem čitanju tudi v zgornji zbornici.

Sestanek radi odškodninskega vprašanja se bo vršil v Londonu

LONDON, 30. Reuterjev dopisni urad poroča, da se bo vršil predhodni sestanek angleškega, italijanskega, francoskega in belgijskega ministrskega predsednika prihodnji teden v Londonu. Namen temu sestanku je, da se na njem doseže sporazum glede konference v Bruselju.

Grška

Pretresljive podrobnosti o usmrtitvi grških ministrov

LONDON, 30. Tukajšnji listi prinašajo pretresljive podrobnosti o usmrtitvi obsojenih grških ministrov. Čim je bila obsodba izrečena, so bili ministri uklenjeni kot navadni zločinci ter odpeljani v ječo Averof. Pri tem so morali iti med dvema vrstama revolucionarnih vojakov, ki so jih spremljali. Zapovedujoči častnik se je napram obsojenim zelo surovo obnašal. Obsojeni general Hagianesti je tedaj začel kričati na njega: «Nehaj šleva! Ne pozabi, da sem bil poveljnik armad in da sem večkrat gledal smrti v obraz in da se ne bojim niti tega umora, ki ga hočejo tvoji gospodarji». Častnik se ni upal odgovarjati, temveč je obmolknil in se oddaljil.

Ko so prišli obsojenci v ječo, je moral dati poveljnik potrdilo, da jih je sprejel v svoje varstvo in podpisati izjavo, da odgovarja zanje z lastno osebo. Toda obsojeni ministri so ostali v ječi le malo časa, kajti kmalu po 10. uri je prišel ponje oddelek vojakov, jih spravil na dva avtomobila in jih odpeljal na morišče v ulici Kifistia. Tedaj so razumeli, kaj jih čaka, in Gunaris je vzkliknil: «Končano je!» Nato je rekel Stratos: «Zgodovina bo sodila». Na morišču je stal drugi oddelek vojakov, ki je držal puško ob nogi. Tedaj se je obsojeni minister Baltazzi obrnil do poveljnika tega oddelka z vprašanjem: «Kakšno povelje imate». Častnik mu ni odgovoril, nakar je Stratos nadaljeval: «Odvežite nas, ni dostojno, da se častniki obnašajo na ta način napram bivšim ministrom in višjim častnikom». Teotokis in Protopapadakis sta molčala in jokala. Končno se je častnik omehčal in ukazal obsojence odvezati. V tem hipu so zabučali bobni in poseben sel grške vlade je tedaj naznanil obsojenim in poveljniku vojaškega oddelka, da se ima izvršiti smrtna obsodba. — Toda to je umor! — je zavpil tedaj Hagianesti. — «Imamo vsaj pravico umreti kot kristjani!» — je dodal Stratos. — «Mi vsi se hočemo obhajati!» — Prisotni častniki so se tedaj na kratko posvetovali, nakar je odddrdral z morišča avtomobil, ki se je kmalu povrnil z duhovnikom. Obsojenci so se obhajali v veži bližnje hiše. Ko je bilo to opravilo končano, so bili ministri odpeljani na morišče, kjer so jih postavili proti nekemu zidu. Preden se je izvršila usmrtitev, je bil general Hagianesti degradiran. Ko je stopil k njemu častnik in mu odtrgal čin, le tedaj se je zjokal tudi on in zakričal: «Nisem izdal domovine! Živela Grška». Njegov glas se je pa pomešal z ropotanjem bobnov. Nato je sledila usmrtitev.

Ogorčenje v vseh evropskih državah zaradi usmrtive Konstantinovih ministrov

Vest o usmrtitvi Konstantinovih ministrov je vzbudila silno ogorčenje v vseh evropskih državah in je vzela grškemu narodu še tiste simpatije, ki jih je imel kljub zahrbtnosti in politični perverznosti, v katero je zapadel ta narod, ki je bil nekdaj najbolj kulturen na svetu. Največje ogorčenje je vzbudila vest o izvršitvi smrtne obsodbe v Angliji, dosedanji grški zaščitnici, ki vkljub svoji sedanji ogorčenosti vendar-le nosi velik del odgovornosti na sedanjih dogodkih v Atenah, kajti ravno Anglija je bila tista, ki je podpirala vrnitev Konstantina na Grško in njegov megalomanski pohod proti Turkom v Mali Aziji. In sedanje angleško ogorčenje zaradi usmrtitve Konstantinovih ministrov ne izvira samo iz duševnega odpora kulturnega naroda proti takemu zločinu, temveč v veliki meri tudi iz simpatij do Konstantinovcev. Angleški tisk bi se ne bil gotovo v tolikî meri zgražal, ko bi bili umorjeni ministri in generali nasprotniki Konstantinovega režima. — Seveda vse to nikakor ne zmanjšuje ognusnosti čina grš. revolucionarnega sodišča, če se ta čin promatra s čisto človeškega in pravnega stališča. Nihče ne more namreč trditi, da so ustreljeni ministri hoteli nesrečo, ki je zadela grški narod ali da so zakrivili poraz grške vojske s svojim izdajstvom. Veleizdajstva jim ni moglo dokazati nit vojno sodišče, ki vsled tega ni bilo upravičeno, da jih na podlagi zakona obsodi na smrt.

S tega stališča je zgražanje nad atensko tragedijo povsem upravičeno, in bo moral grški narod nositi vse posledice tega čina. Prva posledica umora je bil takojšen odhod angleškega, poslanika lorda Sidleya iz Aten. Diplomatski odnošaji med Anglijo in Grčijo so prekinjeni ravno v hipu, ko v Lausanni Venizelos zastavlja vse svoje moči in vezi, da bi rešil za svojo domovino, kar se še rešiti da. Angleški tisk, ki doslej ni nastopal odkrito in odločno proti Grčiji, je sedaj izšel iz reserve in odločno nastopa proti novi grški vladi. «Times» pravi, da so Grki s svojim činom naredili vse mogoče, da si odtujijo simpatije zapadne Evrope ravno v hipu, ko se zastavljajo v Lausanni vse sile, da bi se preprečilo, da turška zmaga preveč pritisne premagano državo. List pravi, da je ves grški narod, brez razlike strank krivi svoje nesreče, katero je povzročila le njihova nesloga in medsebojno sovraštvo. Ta čin — pravi list — se mora odločno obsojati že v interesu Grčije same. S takimi sredstvi ta država ne bo mogla izbrisati poraza, ki ga je doživela. Prekinjenje diplomatskih odnošajev se mora smatrati za protest in za strog opomin.

Lloyd Georgejev «Daily Chronicle» priznava, da ustreljeni ministri, Konstantinovi stvori, niso zaslužili nikake hvaležnosti s strani grškega naroda, to pa da nikakor ne upravičuje smrtne obsodbe in njene izvršitve. Konstantina ni poklical v Atene Gunaris, temveč večina grškega naroda, ki je pri volitvah vrgla Venizelosovo vlado.

«Daily Herald» piše: Prijatelji Grčije ne bodo več pripravljeni poslušati, kakor do sedaj, grška pripovedovanja o turških grozodejstvih. Ta politični zločin je vzbudil grozo v vsej Evropi.

Toda medtem, ko se listi zgražajo, so posamezni opozicionalni poslanci v zbornici spomnili ministrskega predsednika, da se angleška vlada ni vedno tako zgražala nad podobnimi dejanji. Poslanec Weegwood je opozoril, da angleški zastopnik ni bil odpoklican iz Budimpešte, ko je tam divjala bela reakcija in so se vsak dan streljale stotine delavcev. Bonar Law je odgovoril, da nacikovanje na prejšnje dogodke nima pomena z ozirom na to, kar je smatrala vlada za potrebno ob tej priložnosti. Grška vlada je bila pred kratkim uradno obveščena, da bo moral angleški zastopnik zapustiti Atene, če bi vojaško sodišče izreklo in izvršilo smrtno obsodbo. Napovedani ukrep se je torej moral izvršiti. Sploh so opozicionalni poslanci pritisnili ministrskega predsednika ob zid, tako da si je moral pridržati odgovor za prihodnjič.

Vtisk v Franciji

Francosko časopisje predvideva, da bo imel atenski dogodek usodne posledice za Grčijo, ker ji bo odvzel angleško podporo. Posebno težaven položaj bo imel Venizelos. «Gaulois» pravi, da je bil čin grške vlade vsaj zelo nepreviden. Glavna krivda bivših ministrov — pravi list — je bila, da so sledili Konstantinu in njegovi nesrečni politiki in da so se zanašali na Lloyd Georgeve obljube.

«Oenore» smatra, da kazen ni nikakor sorazmerna z napakami, ki so bile narejene z odobravanjem grškega naroda in njegove suženjske zbornice.

Zgražanje italijanskega tiska

Vest o zadnjem dogodku v Atenah je povzročila silno zgražanje tudi v italijanski javnosti, ki se je sicer že precej privadila krvavemu plesu. Posebno grozo čuti «Tribuna», ki pravi: «V tem smrtnem prizoru maščevanja in krvi je nekaj, kar žali naša najbolj globoka čustva pravičnosti in človečnosti. V Atenah je bila obsojena na obglavljenje človeška kultura. Zato mora kulturni svet dvigniti svoj protest proti sistemu krivične rapresalije, ki nas vrača v najbolj temno dobo levantinskega barbarstva. Ravno zato, ker se kulturni svet trese od gnusa in groze, vpliva neugodno dejstvo, da v času, ko leže še nepokopana trupla po krivici ustreljenih grških ministrov in generalov, Elenterios Venizelos tehta mirno besede in argumente pri zeleni mizi v Lausanni».

«Corriere d'Italia» pravi, da ne gre tukaj ne za čin pravice, ne za izbruh ljudske strasti ne pretiranega patriotizma, temveč enostavno za okrutno premišljeno maščevanje gruče ljudstva.

«Idea Nazionale» se vpraša, kaj dela Venizelos še v Lausanni in kakšno Grčijo zastopa: včerajšnjo osvojevalcev ali današnjo morilcev? Evropa je predragoceno plačala levantinske ambicije gospoda Venizelosa: sedaj je zadosti.

«Giornale d'Italia» smatra za potrebno, da govori o preostatkih bizantinizma na balkanskem poluotoku, ker je maščevanje države vzpostavljeno kot zakon.

Smatra se, da bo tudi italijanski zastopnik v Atenah odpoklican, če se Italija v zadnjem hipu ne odloči samo za formalen protest kakor Amerika. Nekoliko tozadevnih interpelacij je bilo že predloženih ministru vnanjih stvari. V senatu je prišlo tudi na dnevni red vprašanje stališča Italije nasproti atenskemu dogodku. Predsednik senata Tittoni je izjavil, da se sodba o dogodkih v drugih državah ne more povsem ločiti od vnanje politike, da pa kot predsednik senata ne more ugovarjati izrazom ogorčenja senatorjev, ko imajo za podlago čustvo človečnosti in plemenite tradicije italijanske kulture.

Kako Grki opravičujejo smrtno obsodbo

Grška vlada je izdala poročilo, v katerem upravičuje smrtno obsodbo Konstantinovih ministrov s tem, da so zavedno skrivali grškemu narodu nevarnost vrnitve kralja Konstantina, da so s terorizmom potlačili odpor javnega mnenja proti njihovi politiki in povzročili s svojo nesposobnostjo grški poraz v Mali Aziji. Namesto da bi bili prisilili kralja Konstantina v odločilnem času na odstop, so organizirali sporazumno z generalom Hagianestijem domnevni pohod na Carigrad in s tem pospešili turško ofenzivo in grški poraz. Vseh pet ministrov in general so bili vsled tega obtoženi veleizdajstva.

Obsojeni in ustreljeni so bili bivši ministrski predsednik Gunaris, bivši zunanji minister Baltazzi, ministri Stratos, Theodokis, Protopapadakis in generalissimus Hagianestis. Na dosmrtno ječo sta bila obsojena general Stratigos in admiral Gudas.

Dramatičen pogovor med lordom Curzonom in Venizelosom — Venizelos poda ostavko

PARIZ, 30. Dopisnik lista «Petit Journal» v Lausanni javlja, da se je vršil včeraj predpoldne med lordom Curzonom in Venizelosom zelo buren sestanek. Angleški minister za zunanje zadeve je očital Venizelosu, da se ni zadosti zavzemal pri grški vladi za preprečitev usmrtitve bivših ministrov. Venizelos smatra, da je bil nastop lorda Curzona nasproti njemu tako sovražen, da gotovo ne bo mogel delati v Lausanni svoji domovini tistih uslug, ki jih od njega pričakuje, vsled česar bo moral odložiti poverjeno mu nalogo. Na drugi strani pa javljajo iz Londona, da napovedujejo angleški listi, da bo Anglija poslala v Atene novo protestno noto, ki bo sestavljena v mnogo ostrejših in odločnih besedah nego dosedanje.

Angleški diplomatski zastopnik je odpotoval iz Aten že predvčerajšnjim in je poveril vodstvo opravil prvemu tajniku. Kakor poročajo listi, zapusti Atene tudi načelnik angleške pomorske misije Smith. Grški poslanik v Londonu, ki se sedaj nahaja na konferenci v Lausanni, ni dobil od grške vlade nikakih novih navodil.

Zavezniki napovedujejo bojkot Grčiji. — Kako je bila izvršena smrtna obsodba grških ministrov.

LONDON, 30. O usmrtitvi grških ministrov se doznavajo iz Aten naslednje podrobnosti: Razprava proti obtoženim ministrom je trajala v pondeljek pozno v noč in je bila končana šele po polnoči. Ker je smrtne obsodbe izreklo izredno vojaško sodišče, niso bile predložene niti vladi, niti kralju, tako da je bila pomilostitev izključena. Angleški in ameriški poslanik sta še v noči posredovala pri vladi, najse obsodba ne izvrši, a zaman. Tudi ponovni korak včeraj zjutraj je ostal brezuspešen, čeprav je angleški poslanik Dindlei izjavil, da bo moral zapustiti Atene, ako bodo obsojenci res usmrčeni. Vlada, v kateri imajo revolucijonarci večino, ni hotela storiti ničesar, da bi izvedbo smrtne obsodbe preprečila. Vsi obsojeni ministri so bili ob 11. dopoldne na dvorišču vojaške jetnišnice ustreljeni.

Poleg smrtne kazni so bili ministri obsojeni tudi na ogromne denarne kazni, in sicer: Gunaris na 20.000, Stratos na 350.000, Protopapadakis na 500.000, Baltaci na 1 milijon in admiral Gudas na 2 milijona drahem.

Takoj izvršeni justifikaciji je zahteval angleški poslanik Dindley svoja poverilna pisma. Tudi ameriški poslanik je vložil v imenu svoje vlade oster protest proti usmrtitvi in najavil svoj odhod iz Aten.

Kakor poročajo iz Lausanne, bo odgovoril Venizelos na izvršenje smrtne obsodbe s tem, da bo podal demisijo kot predsednik grške delegacije.

Vtis usmrtitve grških ministrov v Belgradu

PARIZ, 30. Neko poročilo belgrajskega dopisnika lista «Matin» pravi: Vest o usmrtitvi bivših grških ministrov je napravila v jugoslovenskih vladnih krogih zelo mučen vtis. Neka brzojavka, ki je prišla iz Aten preko Soluna, pravi, da se je grški kralj odločno zavzel, da bi usmrtitev preprečil. Vsled tega je nastal med njim in vlado oster spor. Po usmrtitvi ministrov je izrazil željo, da bi zapustil deželo, toda vlada je ukrenila potrebne korake, da se prepreči izvršitev tega kraljevega namena, tako da je kralj sedaj zaprt v svojem dvoru, kjer ne sme sprejeti nobene osebe razen zaupnikov sodanje vlade.

Konferenca v Lausanni

Neresnične vesti o konferenci v Lausanni

PARIZ, 30. Listi objavljajo sledečo službeno noto: Vesti, po katerih bi se razprave na konferenci v Lausanni obrnile na slabo in katere upravičujejo slutnjo, da se bodo pogajanja razbila, so brez vsake podlage. Konferenca normalno nadaljuje s svojim delom kljub težkočam, ki jih povzroča njena naloga. Marsikdo se vprašuje, ali se take vesti ne širijo z namenom, da se pospešujejo valutne špekulacije.

Zastopnik Egipta v Lausanni

PARIZ, 30. Listi objavljajo, da sta se italijanska in francoska vlada pridružili predlogu angleške vlade, da se povabi egiptovska vlada, naj pošlje na konferenco v Lausanno službenega delegata, ki bo izraževal svoje stališče, kadar se bo pri razgovorih razpravljalo o položaju Egipta.

Avstrija

Političen napad v Innsbrucku

INNSBRUCK, 30. V mestu vlada živo ogorčenje radi napada na podpredsednika tirolske pokrajinske vlade Grünerja, socialista. Napadalci so ga tepli s palicami ter ga precej težko ranili. Napad ima političen značaj. Izvršila ga je gruča narodnih socialistov. Napadalci, med njimi tudi sin rektorja innsbruške univerze, so bili aretirani.

Vladna kriza v Egiptu

PARIZ, 30. Listom poročajo iz Kaire, da je egiptovska vlada odstopila. Sodi se, da je iskati vzroke odstopu v nesoglasju med ministrskim predsednikom Sarwa-pašo in egiptovskim kraljem. V tem oziru se naglašajo goreče simpatije dvora za Zaglul-pašo, ki da so predvsem pospešile padec sedanje vlade.

Dnevne vesti

Vladni komisar v bolniški blagajni. Kom. Ulisse Gobbi, profesor na «Istituto Lombardo» je bil imenovan za komisarja v tržaški bolniški blagajni in je danes prevzel upravo tega zavoda.

Izjave ministrskega predsednika napram srbskemu časnikarju. Včerajšnji «Piccolo» prinaša pogovor, ki ga je imel urednik «Trgovinskega glasnika» Miletić z ministrskim predsednikom Mussolinijem. Časnikar pravi uvodoma, da se ima lahko o Mussoliniju različna mnenja, eno pa je gotovo, da iz njegove krepke osebnosti diha železna volja in brezmejna energija. Mussolini je povdarjal, da se je vršil njegov pogovor z Ninčićem v prijateljski obliki. Glede Dalmacije je treba razločevati med stranko in med vlado. Gotovo je tudi med Slovenci, Hrvati in Srbi ljudi, ki mislijo na Istro, in tako je tudi v Italiji glede Splita, Šibenika itd. Vlada pa bo izvršila sklenjeno pogodbo ter nima nikake aspiracije na Dalmacijo. «Ali se lahko upa, je vprašal časnikar, da bo naš narod v Istri, ki je danes pod suvereniteto Italije, užival iste pravice kakor Italijani pri nas?»

«Seveda, je odgovoril Mussolini, droits égaux, devoirs égaux (enake pravice, enake dolžnosti)».

«Torej bodo imeli svoje narodne šole?»

«Brez dvoma, to se samo ob sebi razume».

Mussolini je nato omenil, da bo tretja cona izpraznjena, čim bo mirovna pogodba ratificirana. O Rapallski pogodbi je ministrski predsednik rekel, da ni ž njo zadovoljen, da pa jo sprejme. O «črnogorskem vprašanju» je Mussolini izjavil, da ne obstoja črnogorska vlada ker tudi Črnogorcev ni. Mussolinijeva vlada ne bo nikoli podpirala Črnogorcev in njihovega delovanja v Italiji proti Jugoslaviji.

Mussolini je konečno izrazil svoje prepričanje, da bo Lausannska konferenca imela uspeh, a o Albancih je dejal, da ima Albanija pravico do neodvisnosti, če je albanski narod v stanu obstojati kot tak.

Vojska in četaštvo. General Luigi Capello razpravlja v uvodnem članku včerajšnjega «Popola di Trieste» o bodočih nalogah fašistovskih čet. General Capello izhaja iz ugotovitve, da morajo revolucijonarne sile, čim je revolucija uspela, postati sredstva zakonitega postopanja. Nato, da bi se fašistovske sile razpustile, se ne sme niti misliti in politični problem, kako bi se te sile izkoristilo ne samo v kulturne ampak tudi v patrijotične svrhe, je največje važnosti. Rešitev tega vprašanja vidi general v tem, da se fašistovsko četaštvo presadi na polje športa, ter opozarja, da se je že povsod začelo gibanje v tem smislu. Tako je skrbljeno pri mlajših močeh za izvrstno predvojaško izobrazbo, a starejše tvorijo važen dopolnilen del stalne vojske in nar. obrambe. Pisec opozarja na Anglijo in Ameriko, ki nista imeli stalne vojske ki pa sta na temelju športnih udruženj v svetovni vojski lahko brez napora in v kratkem času postavili na noge velike, mogočne armade. General končuje s tem, da bi taka milica tudi odgovarjala tradicijam italijanskega Risorgimenta.

Finančna in davčna diktatura. Rimska zbornica je dala z ogromno večino Mussolinijevi vladi polna pooblastila za poenostavljenje državne uprave in za preosnovo davkov in s tem za odpravo državnega pomanjkljaja. Pooblastila veljajo do 31. decembra 1923. S tem se je parlament odrekel ene glavnih svojih ustavnih pravic: določanja davkov in njihove uporabe. Mussolini je dosegel, kar je hotel: parlament je izključen. Pravo je zadel republikanski poslanec De Andreis, ko je vskliknil: «Parlament naj se odloži do 1. aprila 1924.» In ta zbornica je imela še toliko podvisliškega humorja, da se je — smejala. Kako naj si razlagamo ta zlom parlamenta? Le s popolnim zlomom italijanske «demokracije». Oslabela je tako, da ne more več hraniti pravice parlamenta pred zahtevo popolne diktature. Če bi se bil parlament uprl, bi bil razpuščen — to je res. S tem pa bi vsaj prenehal neznosni položaj, ko se izvoljeni ljudski zastop brezpogojno podreja diktaturi. Toda, ti poslanci se boje novih volitev bolj, nego peklenšček blagoslovljene vode. Upognili so glavo, da s tem podaljšajo zborniči življenje, ki ni nikako življenje. Iz rimskega parlamenta je postala karikatura ljudskega zastopa. Tudi glasove v listih za posredovalni predlog, naj bi se imenovala komisija za nadzorovanje vladnih odredb, je odnesel ostri veter novega režima. Sedaj pa nekaj zanimivega in — zabavnega. Zakladni minister Tangora je izjavil v zbornici: «Vlada ne more še reči danes, kako misli rešiti probleme, sedaj ima leto dni časa za — študiranje». Tako imajo tudi gospodje davkoplačevalci časa, da bodo čakali in gledali, kako misli vlada rešiti prepuščeno ji nalogo: gospodarske in sinančne vzpostave.

Slovensko planinsko društvo v Trstu vabi svoje člane in prijatelje na planinski sprehod, ki ga napravi v nedeljo 3. decembra 1922 zjutraj — če bo vreme ugodno — iz Barkovelj na Prosek, od tod po lepi razgledni poti na Opčine in v Trst. Odhod točno ob 9. uri zjutraj iz Barkovelj, prihod v Trst najkasneje ob 13 uri.

Loterija tržaškega vzorčnega sejma. Vodstvo tržaškega vzorčnega sejma ponovno poziva vse osebe in zavode, katerim so bile poslane srečke, da z ozirom na predstoječe izžrebanje takoj vpošljejo odgovarjajoči znesek potom čeka, ki je bil priložen srečkam.

Nov list v Trstu. V začetku tega tedna je izšla prva številka novega tednika «Osservatorio Europeo» (Evropska opazovalnica). List se bo bavil predvsem s trgovskimi, industrijskimi in pomorskimi vprašanji in bo izhajal enkrat na teden pod vodstvom g. Francesca Mallica kot «opazovalnica vseh tistih držav, katerih kupčijske zveze se dopolnjujejo in zaključujejo v Trstu». V ta namen bo list — kakor obljubuje g. Mallica — zbiral od tedna do tedna vse podatke, ki se tičejo trgovskega in industrijskega gibanja v Italiji in po vseh drugih državah, ki se nahajajo v trgovskih stikih z Italijo.

Društvene vesti

Zvezin zbor. Vaje odsekov: Goričani vsak četrtek od 1—2 za ženske, 2—3 za moške, 3—4 skupna vaja.

Postojnci v nedeljo 3. decembra ob 2 popoldne v Št. Petru v šoli.

Tolminci v četrtek, dne 7. decembra ob 9 zjutraj pri Sv. Luciji.

Tržačani (Kras, Istra) v petek 8. decembra ob 9. zjutraj pri Sv. Jakobu.

«Organizacija oskrbnic voj. sirot». Odborova seja se bo otvorila v soboto 2. t. m. ob 4. pop. Ker stanuje večina odbornic v oddaljenih predmestjih, a druge so pozneje drugod zaposlene, je začetek določen za **ob 4. uri.** Prosim, da pridejo vse odbornice točno ob napovedani uri. — Predsednica.

Pevsko društvo «Ilirija». Danes zvečer točno ob 8. pevska vaja za mešan zbor. Pridite vsi in bodite točni! — Odbor.

«Miklavžev večer». V nedeljo 3. t. m. priredi «Šentjakobska čitalnica» to svojo originalno in tradicijonalno prireditev. Poskrbljeno bo za vse. **Ob treh** popoldne bo Miklavž za otroke. Zvečer pa ob 7 in pol za odrasle in otroke v spremstvu odraslih. Pri pogrnjenih mizah se bo gotovo razvila živahna zabava, posebno pa zato, ker izven nastopa Miklavža je Čitalnica preskrbela razne šaljive prizore in dívne balete. Sploh nudi večerni program obilo užitka in zabave. Pridite!

NB. Sprejemajo se samo dobro vezani paketi z razločno pisanim imenom proti odškodnini od L 1'— v nedeljo v dvorani D. K. D. pri Sv. Jakobu od 9 do 12 zjutraj, toliko za popoldansko kolikor za večerno prireditev.

Vstopnina za otroke znaša 1 liro.

Iz tržaškega življenja

Vlom v železno blagajno na kolodvoru v Boršt u. V noči od srede na četrtek so vdrli neznani vlomilci v pisarno na kolodvoru v Boršt u. Tam so prevrtali železno blagajno ter vzeli iz nje 2000 lir in nekoliko listin.

O krvavem dogodku v ulici del Bosco. Krvavi dogodek, ki se je bil odigral pred včerajšnjim v ulici del Bosco, je še vedno zavit v globoko skrivnost. Do sedaj je bilo aretiranih pet oseb.

Družba razpečevalcev ponarejenega denarja. — Devet aretacij. Pred par dnevi je policija aretirala organizirano družbo razpečevalcev ponarejenega denarja. Aretirancev je do sedaj devet. Imenujejo se: Armeli Vincenc, — poglavar družbe — star 33 let, Armeli Franc, star 25 let, oba rodom iz Sicilije, oba stanujoča v ulici del Rivo št. 9, Presan Otton, star 32 let, rodom iz Gorice, stanujoč v ulici Malcanton št. 16, Dinosio Angelo, star 32 let, rodom iz Sicilije, stanujoč v ulici Malcanton št. 16, Saputo Vincenc, star 23 let, rodom iz Sicilije, brez stalnega bivališča, Lucio Ivan, star 21 let, rodom iz Sicilije, brez stalnega bivališča, Bulotto Anton, star 21 let, rodom iz Sicilije, brez stalnega bivališča, Del Prete Ivan, star 23 let, rodom iz Sicilije, brez stalnega bivališča, in Fran Tabalio, star 22 let, rodom iz Sicilije, brez stalnega bivališča.

V stanovanju Armelija so zaplenili policisti 100 ponarejenih bankovcev po dve liri. Bankovci so tako mojstrsko izdelani, da je težko spoznati, če so ponarejeni. Papir je ravnotak kot papir dobrih bankovcev. Barve so ravnotake kot pri dobrih bankovcih. Samo če se opazuje dva ponarejena bankovca se takoj opazi, da ima en bankovec svetlo barvo drugi pa bolj temno. Nadalje imajo ti bankovci skoraj vsi enake številke in serije. Številke so nekoliko popackane.

Policijsko oblastvo je ugotovilo, da je amenjena družba razpečala v kratkem času zaveč tisoč lir ponarejenih bankovcev po 1000 in po 2 liri. Domneva se, da je bil ta denar izdelan nekje v starem mestu. Preiskava se nadaljuje.

Tatvina v banki Roma. Rudolj Kanalar, stanujoč v ulici Ghirlandaio št. 90, je naznanil včeraj zjutraj na policiji, da mu je neki neznanec odnesel v banki «Roma» hranilno knjižico v kateri je bilo spravljenih 345 lir.

Bil je prebrisan, toda še premalo. Pred včerajšnjim zjutraj se je pojavil v mehanični delavnici Vincenza Piazzola v ulici Gatteri št. 40 neki mladenič ter vzel lepo kolo na posodo. Za jamstvo je izročil lastniku kolesa nekoliko listin, glasečih se na ime: Ferrucio Stovinsky. Odjemalec je obljubil, da bo vrnil kolo čez eno uro. Zgodilo pa se je, da ni bilo več nazaj ne odjemalca, ne kolesa. Piazzola pa je naznanil dogodbico na policiji, in včeraj so policisti aretirali Stovinskyja. Mladenič se je rotil, da je nedolžen. In res, bil je v resnici nedolžen. Kako je to? Stvar je bila namreč taka: Stovinsky je izročil pred par dnevi — za jamstvo radi neke denarne zadeve — nekemu Hektorju Zimolu, stanujočemu v ulici dei Cunicoli št. 5, vse svoje listine. In tako je vzel Zimolo s tujimi listinami kolo na posodo. Zimolo je bil aretiran in odpeljan v zapor v ulici Coroneo.

Ogenj v mirodilnici. Pred sinočnjim je bilo telefonirano na glavno postajo ognjegascev, da je izbruhnil ogenj v mirodilnici Ivanke Oliva v ulici Giulia št. 73. V lokalu je gorel kup cunj. — Ogenj so pogasili v kratkem času.

Nenadna smrt. Včeraj zjutraj okoli 8. ure je umrl nenadne smrti v svojem stanovanju v ulici Gioacchino Rossini št. 10 upokojenec Josip Almede, star 78 let.

Vesti z Goriškega

«Miklavžev večer». Društvo «G. S. O» je nameravalo prirediti dne 9. t. m. običajni Miklavžev večer. Ker pa se bo isti večer vršila prireditev «Zelenega križa», je odbor sklenil, da se bo Miklavžev večer za odrasle vršil v četrtek dne 7. prih. m. v «Trgovskem domu». Začetek ob 8½ zvečer.

Sežana. Dne 3. decembra t. l. priredi «Klub dramatičnih diletantov» v Sežani vsem našim malčkom Miklavžev večer, pri katerem naši mali samostojno nastopijo z igro «Škrati», deklamacijo in petjem. Začetek ob 15½. Darila za otroke in odrasle sprejema gčna. Polda Bizjakova.

DAROVI

V počastitev spomina pok. Miloša Kamušč'ča daruje Suban Franc, Sv. Ivan, 20 lir za «Šolsko društvo».

N. N. daruje 25 lir za Božičnico in 25 lir za «Dijaško Matico».

Ob priliki poroke Gabriela Kumarja so darovali sledeči: Lenardič Henrik 14 lir, Lenardič Ivo 5 lir, Maruš'č Ivan 5 lir, Kumar Gabriel 5 lir, Kumar Dragica 5 lir, Velišček Franc 5 lir, Obid'č Fran 5 lir, Kumar Josip 5 lir, Kamavli Anton 5 lir, Kumar Milka 2 liri, Bevčič Ruža 2 liri, Brabec Marica 2 liri. — Srčna hvala.

Borzna poročila.

Tuja valuta na tržaškem trgu:

Trst, 30. novembra 1922

ogrske krone	—.85.— —.95
avstrijske krone	—.03.— —.03
češkoslovaške krone	65.25.— 65.75
dinarji	27.10.— 27.40
leji	13.—.— 13.75
marke	— 24.— —.26
dolarji	20.75.— 20.90
francoski franki	145 —.—145.75
švicarski franki	388.—.—392.—
angleški funti papirnati	94.10.— 94.50

Mali oglasi

pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša Kdor išče službo, plača polovično ceno.

V LJUBLJANI je na prodaj trinadstropna hiša v sredini mesta z dvema trgovinskima lokaloma. Proda se tudi davbišče v bližini skladišča glavnega kolodvora v izmeri 13000 m². Pisati na naslov: F. H. Ljubljana I. poste restante. 2158

POSTELJE, chiffoniers 220.— nočne omarice 50.— vzmeti, žimnice volnene in iz morske trave, popolne sobe 900.—. Zmerne cene. — Via Fonderia 3. 2157

EKSTRAKTE za rum, konjak, malinovec itd. ima lekarna v II. Bistrici. 78/3

KOLESI za dirko in poldirko se prodata po ugodni ceni. Via Ruggero Manna 3, pritličje 2155

HIŠA s posestvom v Dragi pri Trstu, se proda. Cena po dogovoru. Pojasnila daje Jožef Čač, Draga 10. 2156

OSLOVSKI KAŠELJ se zdravi z zdravilom lekarne Brelich v Sežani 83/1

POROČNA SOBA iz črešnjevega lesa, masivna, se ceno proda. Compo Belvedere 1 pritličje, Semolič. 2147

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 82

EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema v Trstu, via Geppa 10/I, od 10 do 19. 2055

Važno za županstva, posojilnice, trgovce, odvetnike itd.

Priporočamo ravnokar izšel

POSLOVNI KOLEDAR

za leto 1923. 739

Cena L 5.—; več L 1.50 poštnine.

Dobiva se v knjigarni Katoliškega tiskovnega društva v Gorici.

PRILIKA ZA BOŽIČ

Oglejte si naša izložbena okna!
Preglejte naše napise!
Primerjajte naše cene!

ÖHLER

TRST, CORSO VITT. EM. III. 16

Krone L 1.80, goldinarje L 4.85

Trst, Via Pondares 6, I. nadstr. desno

Inserirajte v „Edinosti"

POHIŠTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črešnjeve, jesenove, mehagonijeve, hrastove L 1700, naslonjači L 48.—. Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 150.—.

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljatve na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

72 Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34 prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejših šip v originalnih zabojih in opletenih čeških steklenic

po najnižjih konkurenčnih cenah.

- Vse blago je češkega izvora -

Za lesno industrijo

v Jugoslaviji

se iščejo:

KNJIGOVODJA
POSLOVODJA
(namestnik šefa)
in JARMIST
(gatrist) (735)

Vsi le prvovrstne, zanesljive in izkušene moči. Nastop s 1. jan 1923. V ponudbah naj se stavijo pogoji. Naslov pri upravništvu lista.

Do 2000 brzojavnih drogov

(borovih)

bo na dražbi v Dutovljah

dne 3. decembra t. l.

737 Županstvo Dutovlje.

Dobre in moderne obleke

za moške, dečke in otroke v veliki izberi 58

po konkurenčnih cenah.

Adolfo Kostoris

Trst, Via Carducci 39.

Oglejte si izložbe, da se prepričate!

APNENICE

tri velike, moderne pri postaji Bivio-Nabrežina se oddajo 67

Pojasnila daje uprava Edinosti

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal **Mavricij Jókai**

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 54

Stari gusar bi bil še dolgo nadaljeval to balado (raztegniti se dá kakor šentjanževska pesem), da ni pokanje pušk izza gor pretrgalo idilične zabave. To je pomenilo, da že prihajajo zmagoviti junaki. — Dekleta so popustila «kolo» ter drevela skoz grajska vrata na gorko pot, prihajajočim naproti. — Ti jim nesejo mnogotero veselje, obilne semanje darove: lepa oblačila, svilo, turško blago za obleko, trakove v mavričnih barvah za v lase, zlat in srebrn lišp. Pa mnogo slaščic, ki jim niti za ime ne vedó: sirup, pomešan z rožno vodo in mandeljni, okusno sadje iz srečnih dežel, sladko vino in žganje! Pa kar je dražje in bolj čislano kot vse to — kar je sestavni del ženinove bale — tudi tisto nesejo zdaj gotovo s seboj: vsak goden mladenič po eno odrezano sovražnikovo glavo! — Zakaj uskoški fant se ne sme oženiti, dokler si kje ne ulovi (upleni) glave kakega sovražnika — to je «jutrnja» (ženinov svatben dar nevesti). Brez tega ne more pošteno uskoško dekle vzeti mladeniča za moža, niti vdova ne. — Ob takem času je potem toliko večja radost v skalnati dolini: pričenja se «predpust». — Vsak fant je gotovo prinesel znak zmage, odrezano glavo ter jo lahko položi nevestinemu očetu k nogam kot neizogibno odkupnino. Zato tečejo dekleta tako vreščéč gor proti vrhu gore, odkoder pričakujejo vračajoče se zmagovalce. — Tam je ona znamenita skala, ki ji pravijo «darilni kamen». — To je velikanska skala, ki jo je mogoče z mesta premakniti le tedaj, če je je poprime 12 fantov. A to morajo biti uskoški mladeniči, ki imajo jeklene mišice. Ako to skalo odmaknejo, se prikaže odprtina globoke votline. V to navadno pahnejo svoje ujetnike po vsakem roparskem pohodu. Do sem jih peljejo žive, ker jim je ujetnik za tovorno živinče, ki jim, upogibajoč se, nese plen do sem. A Uskoki ne peljejo ujetnikov na onstransko reber, da ne bi videli doline, kjer je uskoško skalno gnezdo skrito. Tam jih držijo več ali manj časa, kakor so Uskoki razpoloženi. Če pošljejo sorodniki ujetnikov zanje odkupnino, jih pustijo razbojniki domov. — Če pa ni niti odkupnine niti zadovoljivega plena, marveč so prinesli namesto tega domov hude rane — če jim je kak vrl junak padel, tedaj privlečejo — ko so razgreti od vina, plesa in guslanja — ujetnike iz votline ter jim na darilnem kamenu odrežejo glave. — Lepa dekleta valijo pohabljena trupla doli po strmi rebri ter kličejo v dolini se klatečim volkom: «Nate — to je vaše!» — Do sem prineseni plen pa privežejo potem dekletom na hrbte — zdaj služijo ona za tovorno živino. To pa delajo rada. — To pot je bilo veliko ujetnikov, plena še več — odrezanih glav pa nič. — Ujetnike so zaprli za enkrat v votlino ter zvalili težki «darilni kamen» zopet na odprtino. — Ljubeča srca pa je odškodovala množina daril za to razočaranje. Potem jim ni poljubovanje prepovedano niti pred pojedino niti pred kopelijo v Reki, narastli od krvi, kakor je bilo zabranjeno lepemu Marku in Margariti. — Plen pa je tolikšen, da ga sama dekleta ne morejo odnesti; še mlade žene je treba poklicati od ognjišča, le stare babe ostanejo, da stražijo na ražnju se vrtečo pečenko. A moška pleča se ne smejo nikoli oskrunitiš s tovorjenjem! — Zmagovita četa pride v grad le v razkropljenih krdelih med pokanjem pušk in divjim petjem; doma ostali starci jih sprejmejo z velikim hrupom. — Več ko jih pride, večje je bahanje. Vsak novi prišlec pové nova čudežna dejanja uskoškega junaštva — vsi pa so neutrudni v poveličevanju slavnega «lepega Marka».